

CAUCASUS
RESEARCH
RESOURCE
CENTER

AVRASIYA
ƏMƏKDAŞLIQ
FONDU

İctimai Siyasət İslahatları və Vətəndaş Cəmiyyəti

*Murad Nəşibov,
Program Direktoru,*

Avrasiya Əməkdaşlıq Fondu/Qafqaz Tədqiqat Resursu Mərkəzi

26 Sentyabr 2017

Nədən danışacağam?

- ▶ İctimai siyasətdə qərarvermə modelləri
- ▶ Strateji Yol Xəritələri Rasional-Təfərrüatlı qərarvermə modelinə keçid kimi
- ▶ Rasional-Təfərrüatlı qərarvermə modeli kimi Strateji Yol Xəritələri necə uğurlu ola bilər?
- ▶ Necə bir yanaşma bizi uğura apara bilər?
- ▶ Ölkədəki tədqiqat mühiti
- ▶ Vətəndaş Cəmiyyəti, müstəqil ekspertlər, tədqiqatçılar nə edə bilər?
- ▶ Vətəndaş Cəmiyyətinin dəstəyi niyə vacibdir?
- ▶ Avrasiya Əməkdaşlıq Fondu/Qafqaz Tədqiqat Resursu Mərkəzi nə təklif edir?

İctimai siyasətdə qərarvermə modelləri

İnkremental model:

Tədrici, edərək öyrənən, prosesdə açılan qərarvermə

Üstünlüyü:

- ✓ Dəyişikliyə daha açıq və daha çevikdir.
- ✓ Müxtəlif variantların test edilməsinə imkan verir.

Zəif tərəfi:

Aşağıdakı kənar təsirlərə açıqdır

- ? Qurumların funksiyaları
- ? Bürokratiya maraqları
- ? Beynəlxalq öhdəliklər
- ? Yerli vətəndaş cəmiyyəti və başqa maraqlı tərəflər

Rasional-Təfərrüatlı modeli:

Mümkün variantların öyrənilməsi və sadələşdirilməsi əsasında qərarvermə

Üstünlüyü:

- ✓ Hərtərəfli böyük həcmdə məlumatların toplanması və təhlilinə əsaslanır.
- ✓ Davamlılığı yüksəkdir.
- ✓ Kənar təsirlərə daha az açıqdır.

Zəif tərəfi:

- ? Məlumatların toplanmasına əsaslandığı üçün çevik dəyişiklik və yenilik etmək imkanları məhduddur.
- ? Mütəmadi məlumat toplanmasını tələb edir. Bu işə əlavə resurslar və vaxt deməkdir.

Strateji yol xəritələri: Rasional-Təfərruatlı qərarvermə modelinə keçid

Əvvəlki dövlət proqramları

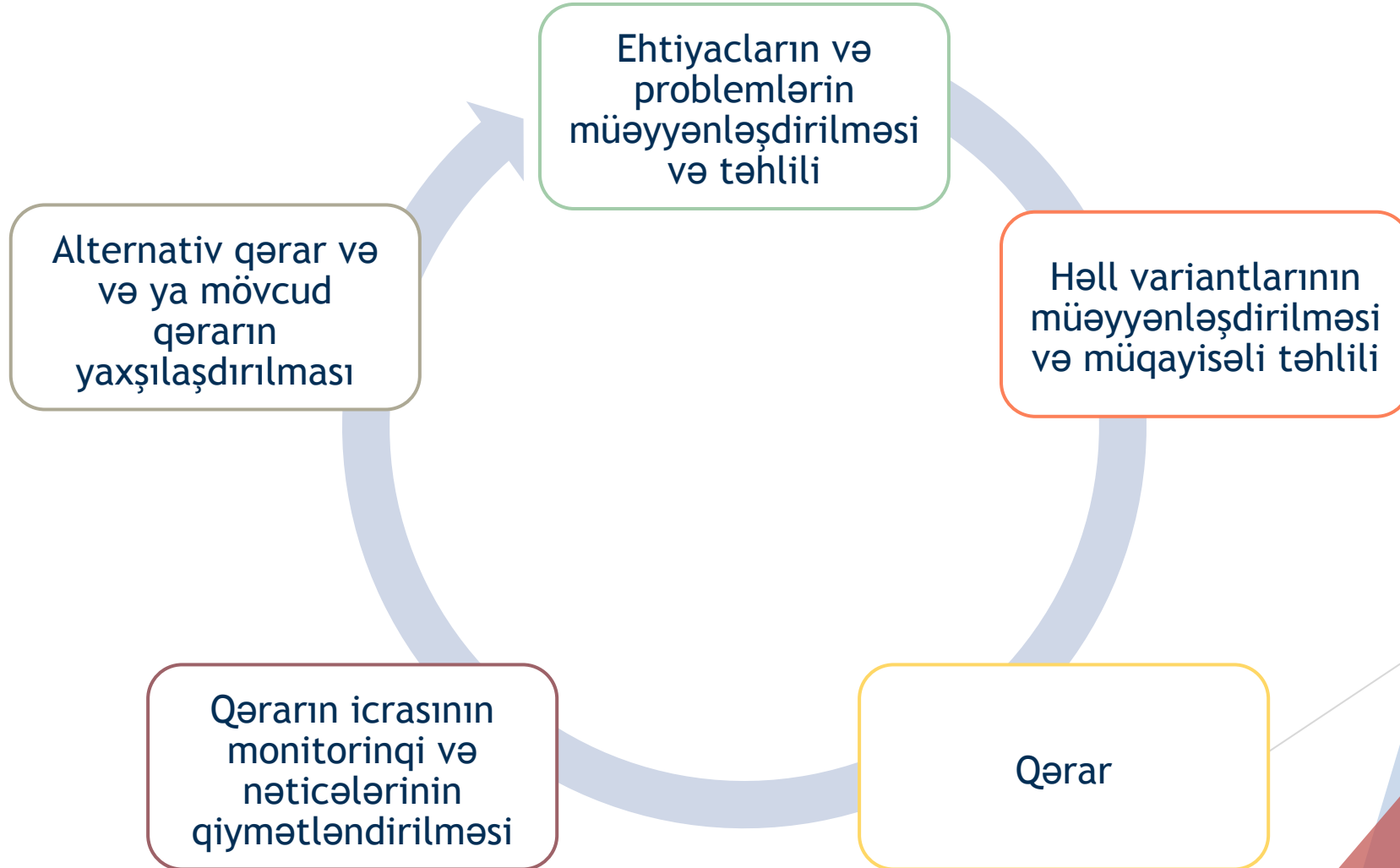
- ▶ Ümumi məqsəd əsaslı
- ▶ Hədəf və göstəricilərin qeyri-müəyyənliyi
- ▶ Tədbirlərin monitoringi
- ▶ Nəticə əsaslı olmaması
- ▶ Proqramlararası əlaqənin qeyri-müəyyənliyi
- ▶ Yenidən nəzərdən keçirmə imkanlarının məhdudluğu

Strateji yol xəritələri

- ▶ Xüsusi məqsədlərin mövcudluğu
- ▶ Müəyyən hədəf və göstəricilərin mövcudluğu
- ▶ Monitoring və qiymətləndirmə komponentinə xüsusi vurğu:
Tədbirlərin monitoring ilə yanaşı nəticələrin monitoringinin vacibliyi
- ▶ Müəyyən səviyyədə xəritələr arasında əlaqənin aydınlığı
- ▶ Müəyyən səviyyədə ardıcılıq və uzaq, orta və yaxın dövrlər arasında bağlılıq

Rasional-Təfərrüatlı Qərarvermə Modeli kimi Strateji Yol Xəritələrinin icrası necə uğurlu ola bilir?

Necə bir yanaşma bizi uğura apara bilər?

- ⌘ Ehtiyaclar və problemlər heç vaxt statik deyil və daima araşdırılmalıdır. Hədəf və göstəricilər, beləliklə, yenilənə bilən olmalıdır.
- ⌘ Həmişə birdən çox həll variantı var. Həll variantları daimi müəyyənləşməli və müqayisə edilməlidir.
- ⌘ Qərarlar həmişə sübut-dəlil qarşısında yenidən nəzərdən keçirilməyə açıq olmalıdır.
- ⌘ Tədbirlərin monitorinqi ilə yanaşı mütəmadi nəticələrin monitorinqi və qiymətləndirilməsi planlı, müstəqil və qərəzsiz şəkildə aparılmalıdır.
- ⌘ Alternativ və ya tamamlayıcı qərarlara həmişə ehtiyac var.

Ölkədəki tədqiqat mühiti

- ▶ **Etibarlı data azlığı və dataya çıxışda məhdudiyyətlərin qarşılaşma**
  - ▶ Dövlət qurumlarında məlumatların toplanması metodologiyasında çatışmazlıqlar
  - ▶ Dövlət qurumlarının data toplanması bilik-bacarıqlarında inkişaf ehtiyacları
  - ▶ İctimai əhəmiyyətli datanın açıqlıq səviyyəsinin aşağı olması («Open Government Data»)
  - ▶ Açıqlanan ictimai əhəmiyyətli datanın asanlıqla istifadə edilən bilən olmaması
  - ▶ Ölkədə qeyri-dövlət aktorları tərəfindən aparılan tədqiqatların əlçatan olmaması («Open Research Data»)
  - ▶ Ölkədə qeyri-dövlət aktorları tərəfindən tədqiqatların aparılmasına məhdudiyyətlər
- ▶ **Tədqiqat üçün insan resurslarının məhdudluğu və mövcüd şəbəkələr arasında əlaqələrin zəifliyi**
  - ▶ Təcrübəli VC ekspertləri ilə yeni metodologiya və tədqiqat bilik və bacarıqları olan gənc nəsillə tədqiqatçılar arasında əlaqəni zəif olması
  - ▶ IT bilikləri olan çevrə ilə tədqiqatçı çevrələrin arasında bağların zəifliyi
  - ▶ Dövlət qurumları ilə tədqiqatçılar arasında bağların zəifliyi
  - ▶ İnstitusional səfərbərlik cəhdlərinin olmaması

Vətəndaş cəmiyyəti, müstəqil ekspertlər, tədqiqatçılar nə edə bilər?

Dizayn

- ✓ Ehtiyacların və problemlərin müəyyənləşdirilməsində dəstək ola bilər;
- ✓ Proqramın strukturunun qurulması və təkmilləşdirilməsində dəstək ola bilər;
- ✓ Müqayisəli müxtəlif qərar alternativləri təqdim edə bilər;

Qərar və icra

- ✓ Qərarların cəmiyyətə çatırılmasında iştirak edə bilər;
- ✓ İcra uyğun komponentləri həyata keçirə bilər.

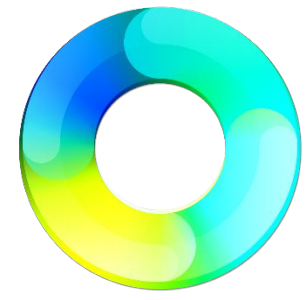
Monitoring və qiymətləndirmə

- ✓ Tədbirlərin monitoringi və nəticələrin qiymətləndirilməsini apara bilər;
- ✓ Dövlət qurumlarının data toplama və təhlil imkanlarının artırılmasına dəstək ola bilər.
- ✓ Nəticələrin cəmiyyətə daha sadə, anlaşılıq və vizual çatırılmasında dəstək ola bilər.

Digər

- ✓ Yeni qərarların verilməsini və ya mövcud qərarların yaxşılaşdırılmasını təbliğ və təşviq edə bilər;
- ✓ Daxili və xarici resursları (əlaqələr, insan, maliyyə və s.) səfərbər edə, əməkdaşlıqların qurulmasını təşviq edə bilər.

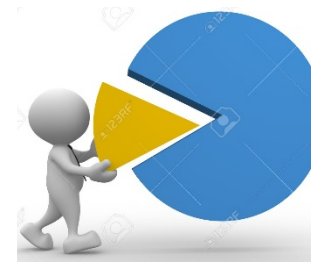
Vətəndaş cəmiyyətinin dəstəyi niyə vacibdir?

- ▶ Strateji Yol Xəritələri həcmcə böyükdür, çox sayda sahəni əhatə edir və ambisiyalıdır;
- ▶ Dövlətin maliyyə imkanları məhdudiyyətsiz deyil, son illərdə xüsusilə daralıb.
- ▶ Dövlət qurumlarının insan resurslarının məhdudiyyətləri var.

&

- ▶ Müstəqil tədqiqatçıların/ekspertlərin cəlb edilməsi cəmiyyətdə və ölkə xaricində nəticələrin etibarlılığına və keçərliliyinə inamı artırır.
- ▶ Yerli resursları səfərbər edə bilər.
- ▶ Xarici donorları cəlb edə bilər.
- ▶ Qənaət imkanları yarada bilər.

Avrasiya Əməkdaşlıq Fondu/Qafqaz Tədqiqat Resursu Mərkəzi nə təklif edir?

- ✓ Ölkədəki müxtəlif ekspert, tədqiqatçı və lazım olduğu hallarda IT şəbəkələrini bir yerə gətirən
- ✓ Data toplanması, işlənməsi, təhlili və vizuallaşdırma imkanları qazanan
- ✓ Beynəlxalq standartlara uyğun monitoring və qiymətləndirmə tətbiq edən
- ✓ Ölkədə yeni nəsil tədqiqat və tədqiqatçıların hazırlanması üçün imkanlar yaradan

TƏDQIQAT VƏ QIYMƏTLƏNDİRMƏ ASSOSİYASIYASI

Hansı işləri görə bilər:

- ❖ Strateji Yol Xəritələrinin, eləcə də, digər dövlət proqramları üçün monitoring və qiymətləndirmənin aparılması və ya metodologiyasının hazırlanması;
- ❖ SYX və digər dövlət proqramları üçün sosial tədqiqatların, ictimai sorğuların aparılması;
- ❖ Müxtəlif istiqamətlərdə makro və mikroinkışaf indekslərinin hazırlanması;
- ❖ Dövlət qurumlarının data toplanması, işlənməsi təhlili və vizuallaşdırma istiqamətlərində bilik və bacarıqlarının artırılması;

Tədqiqat və Qiymətləndirmə Assosiasiyası niyə vacibdir?

Rasional-təfərrüatlı qərarvermə modelində qərarvermə məlumatına əsaslanır.

Qərarların verilməsi üçün dəlillərə: tədqiqat və qiymətləndirməyə ehtiyac var.

Keyfiyyətli və peşəkar tədqiqat və qiymətləndirmə üçün etibarlı və keçərli data lazımdır.

Diqqətiniz üçün təşəkkür edirəm.

Sual və şərhləriniz şifahi bildirə və ya mnasibov@epfound.az ünvanına yazə bilərsiniz.

CAUCASUS
RESEARCH
RESOURCE
CENTER

AVRASIYA
ƏMƏKDAŞLIQ
FONDU